

Motion till riksdagen 2021/22:4349

av **Acko Ankarberg Johansson m.fl. (KD)**

med anledning av prop. 2021/22:69 Fortsatt beredskap genom förlängd giltighet av covid-19-lagen och lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen

---

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör säkerställa ökad vaccinering, testning och smittspårning på ett lättillgängligt och uthålligt sätt i hela landet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Propositionens innehåll

Regeringen föreslår en förlängning av lagen om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 (covid-19-lagen) och lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen. Båda lagarna är tidsbegränsade till utgången av januari 2022.

Eftersom det epidemiologiska läget är svårt att förutse och pandemin fortfarande pågår, talar det för att det finns behov av en fortsatt beredskap efter utgången av januari 2022. Regeringen föreslår därför en förlängning av lagarnas giltighetstid till utgången av maj 2022.

Vissa ändringar görs i lagarna jämfört med de motsvarande lagar som har använts tidigare under pandemin. Ändringarna innebär bl.a. att bemyndigandena för regeringen att meddela föreskrifter om förbud eller nedstängning tas bort. Vidare föreslås en anpassning av kraven på smittskyddsåtgärder för serveringsställen till vad som gäller för de verksamheter som regleras av covid-19-lagen.

Kristdemokraternas inriktning

Kristdemokraterna anser att en regering måste ha befogenheter att kunna agera vid en nationell kris för att säkra människors liv och hälsa. De åtgärder som vidtas måste dock vägas av mot relevanta intressen som exempelvis smittskydd, folkhälsa och mötesfrihet. En regering måste därmed vidta nödvändiga åtgärder tillsammans med en redovisning av vilka avvägningar som gjorts när exempelvis begränsningar införs. Att som regeringen har gjort åtskilliga gånger under covid-19-pandemin enbart redovisa att man gjort en ”samlad bedömning” räcker inte. Kristdemokraterna anser att det faktiska underlaget som ligger till grund för en regerings samtliga bedömningar och avvägningar bör redovisas transparent. Det stärker befolkningens förtroende för och tillit till beslutsfattarna och de införda restriktionerna. En sund tillit är nödvändigt för att klara en kris eller annan slags påfrestning på samhället på bästa sätt.

Den pandemi som drabbade Sverige tidigt under 2020 visade att befintlig lagstiftning var otillräcklig, och regeringen tog därför sent omsider fram en tillfällig covid-19-lag. Covid-19-lagen och den tillfälliga serveringslagen, som trädde i kraft vid årsskiftet och har använts under 2021, har gjort det möjligt att fatta beslut om begränsningar på ett mer flexibelt sätt jämfört med de möjligheter som getts om exempelvis ordningslagen hade använts i stället. Men den tillfälliga covid-19-lagen innehåller också betydande möjligheter att inskränka såväl mötesfrihet som religionsfrihet och därför måste proportionaliteten alltid vägas av och redovisas om de mest ingripande åtgärderna används. Vidare måste en lag med så stora möjligheter att påverka människors liv ständigt prövas så att den inte finns till regeringens förfogande längre tid än nödvändigt. Riksdagen spelar därmed en viktig roll för att ständigt bedöma om lagen ska vara giltig eller bör upphävas.

Det aktuella läget

För närvarande ökar smittan om än från låga nivåer. Det är dock en påtaglig skillnad i smittläget, vilket i sig föranleder behov av att kunna vidta åtgärder eftersom ökningen kan leda till ökat behov av sjukvård och fler människor som tvingas stanna hemma från arbetet.

Det faktum att covid-19 leder till att människor behöver stanna hemma en tid för att bli friska eller för att risken att smitta andra ska klinga av medför att en situation med ett stort antal smittade personer påverkar inte bara människors privatekonomi utan också hela samhällsekonomin. Det i sig är ett skäl att vidta åtgärder som minskar smittan.

Sjukvården hade redan före pandemin ett tufft läge med ett lågt antal vårdplatser jämfört med övriga Europa. I kombination med en utbredd kompetensbrist har detta lett till långa vårdköer. När pandemin med kraft drabbade Sverige gjorde personalen inom såväl äldreomsorg som sjukvård en formidabel insats. De ställde om blixtnabbt, och trots många oklarheter kring exempelvis skyddsutrustning och sena leveranser av den samma gjordes en fantastisk insats. När pandemin klingade av något under sensommaren 2020 påbörjades ett arbete med att hantera den vård som behövt skjutas upp. Men bara en kort tid därefter kom nästa våg av smitta och återigen behövde planerad vård skjutas fram. Detta medförde att belastningen på vård- och omsorgspersonal återigen sköt i höjden. Så har det fortsatt under 2021 och personalens tid för återhämtning har varit nästan försumbar. Det är i det perspektivet som uppgången av smitta nu ska

bedömas. Klarar äldreomsorgen och sjukvården ytterligare en period av ökad belastning efter de år med extrema omständigheter som varit?

De flesta har med glädje tagit emot erbjudandet om vaccinering och den möjlighet som öppnas att umgås mer som förr. Tack vare att allt fler har blivit vaccinerade har också belastningen på vården och omsorgen minskat, vilket var en förutsättning för att restriktionerna och begränsningarna kunde tas bort i början av hösten. Utifrån vetskapen att en hög vaccinationsgrad är en förutsättning för att hålla begränsningarna till ett minimum är det med oro vi konstaterar att erbjudandet om en påfyllnadsdos i höst inte genomförs på bästa sätt överallt i landet. Oklarheter i kommunikationen mellan Folkhälsomyndigheten och Sveriges Kommuner och Regioner har försenat arbetet. Oklarheter kan självklart uppkomma, men då måste regeringen kliva in och ta ansvar och visa ledarskap för att säkerställa att beslutat erbjudande om grundvaccination och påfyllnadsdos eller -doser genomförs på ett tillfredsställande sätt i hela landet.

Ökad vaccinering, testning och smittspårning är en grundförutsättning för att Sverige ska klara att begränsa spridningen av smittan till följd av coronaviruset.

Behövs en förlängning?

Kristdemokraterna krävde redan tidigare i höst att de mest ingripande åtgärderna avseende möjlighet till förbud och nedstängning skulle tas bort vid en förlängning av den tillfälliga covid-19-lagen. Vi välkomnar därför att regeringen i den aktuella propositionen har reviderat lagarna i linje med vårt krav och därmed gjort lagen mindre ingripande än den tidigare varit.

Vidare ser vi positivt på att regeringen har beaktat att riksdagen kommer att vilja pröva lagarnas giltighet efter två månader och därför redan i propositionen meddelar att den kommer att lämna en skrivelse som möjliggör denna prövning. När de aktuella lagarna förlängdes en första gång genom beslut i riksdagen i september 2021 tillfogade socialutskottet detta som ett krav riktat till regeringen – en åtgärd som gjorde att riksdagen nyligen kunde pröva om lagarna skulle finnas kvar till utgången av januari 2022.

Kristdemokraterna anser att de delar som nu ingår i propositionen är ändamålsenliga och bör godkännas av riksdagen. Vi vill samtidigt understryka att det är synnerligen angeläget att följande som framgår av socialutskottets betänkande 2021/22:SoU8 beaktas. Utskottet betonade att regeringen i kommande skrivelse på ett bättre sätt än tidigare måste redovisa de åtgärder som den har vidtagit tillsammans med sin inställning till lagarnas fortsatta giltighetstid. Utskottet skrev då vidare att det förutsätter, med avseende på den proportionalitetsbedömning som utskottet har att göra, att regeringen redovisar ett utökat och fördjupat underlag i form av uppföljningar av lagarnas konsekvenser även i annat än enbart smittskyddshänseende.

För att kunna bedöma de aktuella lagarnas giltighet är det av yttersta vikt att testning och smittspårning genomförs fullt ut i hela landet. Utan testning och smittspårning är det svårt att bedöma smittspridningen. Vidare är det lika angeläget att regeringen intensifierar ansträngningarna med att erbjuda vaccin till hela befolkningen, såväl den första och den andra som den tredje dosen. Det är önskvärt att de båda pandemilagarna snarast kan mönstras ut och därför behöver erbjudandet om vaccinering intensifieras. Sammantaget menar vi kristdemokrater därför att regeringen måste agera för att säkerställa ökad vaccinering, testning och smittspårning på ett lättillgängligt och uthålligt sätt i hela landet i

syfte att dels kunna bedöma behovet av de aktuella lagarnas giltighet, dels minska behovet av att använda lagarna framgent.

Att covid-19-lagen förlängs innebär också en möjlighet att använda vaccinationsbevis som alternativ till att hålla avstånd och andra föreskrifter som kan bli aktuella för att minska smittspridningen. För närvarande är regeringens förslag om vaccinationsbevis på serveringsställen och i andra verksamheter samt smittskyddsåtgärder i långväga kollektivtrafik och förlängning av begränsnings- och serveringsförförordningarna ute på remiss. Det är nödvändigt att noga ta del av remissinstansernas synpunkter. Vi förbehåller oss därför rätten att återkomma om vår syn på användning av vaccinationsbevis när vi har haft möjlighet att ta del av remissinstansernas synpunkter. Sista dag att svara på den aktuella remissen är den 20 december 2021.

Acko Ankarberg Johansson (KD)

Pia Steensland (KD)

Ulf Lönnberg (KD)

Guðrun Brunegård (KD)

Roland Utbult (KD)